

# KINGDOM OF HUNGARY

## EXTINCTION AND DIVISION OF KINGDOM OF HUNGARY

- **Extinction** = 29th August 1526: a decisive battle of Mohacs between poor Kingdom of Hungary and many times stronger Ottoman army.

- **Causes of slaughter :**

1. Have not engaged in battle the army of the Duke of Transylvania Ján Zapoľský or troops from Croatia, reinforcements from the Czech lands were still in Beograd.

2. Weak army, led by inexperienced commanders.

3. Inadequate equipment and training of soldiers.

4. They tactical receded, and then fled.

- **Consequences :**

= Occupation of the Ottoman Empire occupied almost all parts of Hungary

= Death of Louis II. of Jagiellos : Release of Hungary and the Czech throne

= partition of Kingdom of Hungary in 3 parts :

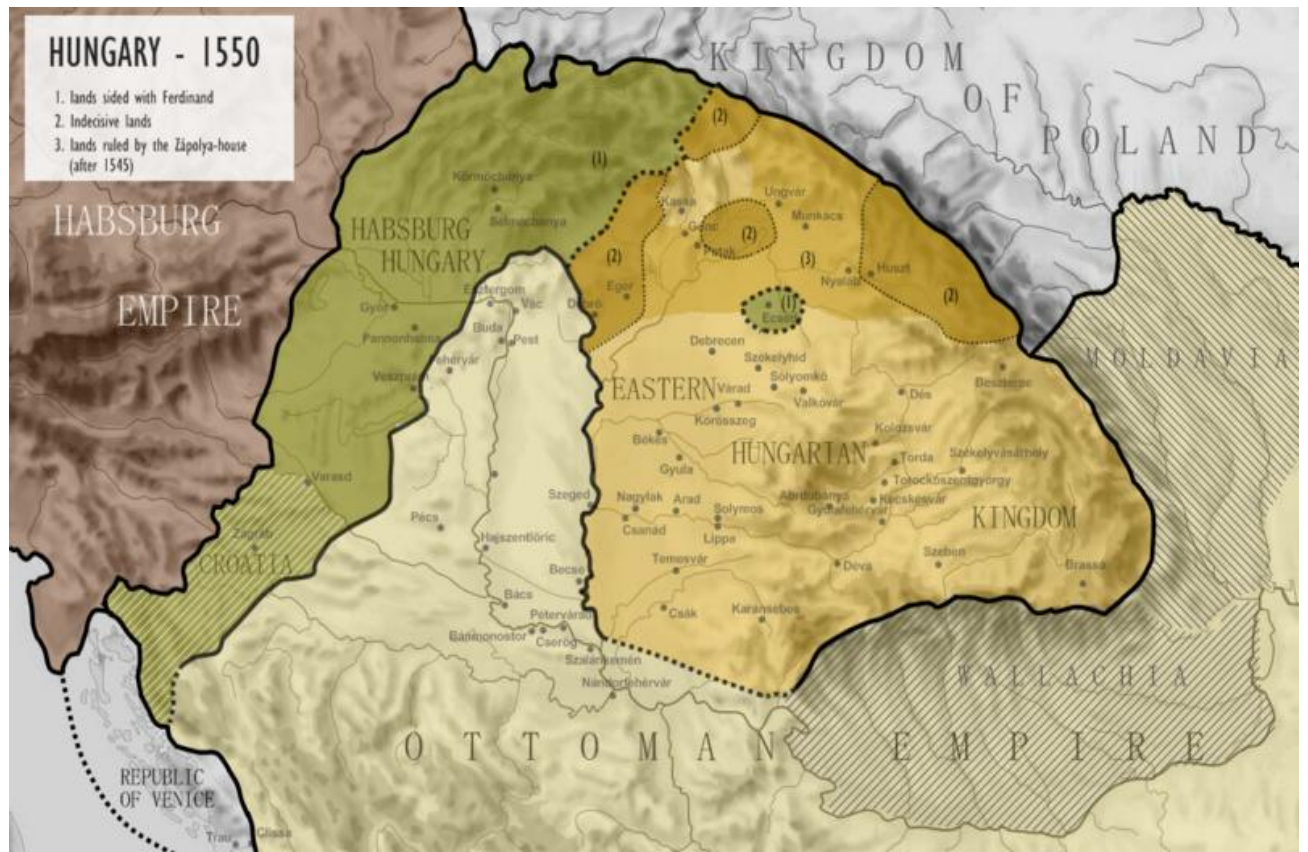
- 1. Royal Hungary** ( Kráľovské Uhorsko ) : - **Ferdinand I.**

- Habsburg, namely Austria, was the province where were present Slovakia, Burgenland, western Croatia, Hungary and adjacent territories, the territory inhabited by almost Slavs and Germans.

- 2. Buda pashalic** (Budínsky pašalík) : - **Turkish** vassal state - (now Hungary) a direct part of the Ottoman Empire

- 3. Transylvania** ( Sedmohradsko ) : - **Jan Zigismund + Sultan**

- present Romania ( Walachia and Moldavia )



Lodňanová, Dodeková, C2

Považuje sa za dôležitý predeľ vo vývoji uhorského štátu, kt. sa na prelome 15. a 16. storočia čoraz viac ohrozovali výboje Osmanskej ríše. Uhorský štát nebol schopný odolať tureckému náporu, lebo za vlády Jagelovcov sa zmietať vo vnútorných rozbrojoch. 29. augusta 1526 sa na poliach juhomaďarského mesta Moháč odohrala krvavá bitka, ktorá rozhodla o osude krajiny.

### **Príčiny Bitky:**

- r. 1520 : smrť sultána Selima, ktorý sa venoval výbojom len na východ
- r. 1521 : sultán Suleiman II. (orientuje sa na západ) dobyl Belehrad, Šabac, Zemuň
- snem v Uhorsku, odhlasované dane na najatie žoldnierskeho vojska, ale koruhvoví páni a šľachta oslobodené od povinnosti narukovať do kráľovského vojska Uhorsko sa spolieha na zahraničnú pomoc niektoré zahraničné mocnosti bojujú proti rozšíreniu moci Habsburgovcov, uzavieranie spojenectiev, ktorých externým členom bola aj Osmanská ríša. Najviac na pomoci Uhorsku zainteresovaní Habsburgovci (dynasticky aj vzhľadom na geografickú situáciu), ich hlavné sily však boli potrebné pre boj cisára Karola V. proti francúzskemu kráľovi Františkovi I.
- triedne protiklady sa stále viac vyostrujú - banícke povstanie na strednom Slovensku zosadený palatín Štefan Werböci, chystá sa zorganizovať prevrat, aby sa dostal k moci - rozpory vo vládnucej triede
- r. 1526 : sultán Soliman sa vydáva na novú výpravu proti Uhorsku: uhorské stavy zasadať na sneme, nechce sa im bojovať (nedostatočné finančné prostriedky na vojnu) neexistuje pevné vojenské vedenie, obrana organizovaná pomaly a nepremyslene
- júl 1526 : pád pevnosti Petrovaradin
- 29. august 1526 : rozhodujúca bitka pri Moháči medzi slabým uhorským a niekoľkonásobne silnejším osmanským vojskom

### **Príčiny porážky:**

- na bitke sa nezúčastnilo vojsko sedmohradského vojvodu Jána Zápoľského, ani vojská z Chorvátska, posily z Českých zemí boli ešte len v Stoličnom Belehrade
- početne slabé vojsko vedené neskúsenými veliteľmi
- nedostačujúca výzbroj vojakov
- nedostatočná príprava (vojaci boli hlavne neskúsení študenti, tovariši a mestská chudoba)
- šľachtická jazda najskôr len "takticky" ustupovala, pred skončením bitky ušla
- kráľ Ľudovít zomiera na úteku (spadol z koňa a utopil sa v bažine) sultán Soliman si dlho nebol istý, či naozaj zvíťazil, pretože nedokázal uveriť, že by uhorský kráľ proti nemu postavil také malé vojsko

### **Dôsledky bitky pri Moháči**

- Moháčska porážka = začiatok rozpadu stredovekého uhorského štátu
- smrť Ľudovíta II. Jagellovského : uvoľnenie uhorského a českého trónu
- smrť vysokých hodnostárov : vnútorná správa krajiny v zmätku
- september 1526 - osmanské vojská dobývajú Budín, Pešť a začínajú plieniť okolité kraje až ku dolnému Ipľu a oblasti Matry

- povstanie na východe Osmanskej ríše = odchod sultánových vojsk
- z historického hľadiska bitka pri Moháči uzaviera vo svojich následkoch celú epochu vývinu uhorského kráľovstva
- obsadenie Osmanskou ríšou skoro celej Maďarmi obývanej časti Uhorska
- tento vývoj udalostí nebol zrejmy bezprostredne po bitke pri M., ale úzko súvisel až s bojmi o uhorský trón
- smrť kráľa Ľudovíta II. Jagellovského a nastúpenie Ferdinanda Habsburského na trón = začiatok vzniku Habsburskej ríše, ktorá bola nasledujúcich 400 r. najvýznamnejšou mocnosťou v Európe

## Boj o uhorský trón

- Ján Zápoľský po odchode osmanských vojsk najbohatší, najmocnejší magnát (viac ako 30 hradov) nešlo mu o národné záujmy, ani o samostatnosť Uhorska, ale o moc mal pod svojím vplyvom väčšinu drobnej a strednej šľachty prirodzený spojenec protihabsburských síl v Európe pokúša sa upevniť svoju moc medzinárodnými spojenectvami, hlavne v Európe, nedosahuje úspech, pretože proti nemu aktívne vystupujú Habsburgovci Ferdinand Habsburský zvolený za českého kráľa, ale uhorského trónu sa nevzdáva
- 17. december 1526 sa necháva svojimi prívržencami na sneme v Bratislave zvoliť za uhorského kráľa chorvátske stavy a sedmohradskí Sasovia ho uznávajú za kráľa = upevnenie pozície získava pomoc od brata Karola V., z poskytnutých finančných prostriedkov naverboval dostatočné množstvo žoldnierov, ktorí boli vycvičenejšie ako Zápoľského vojsko
- jar 1527 : vojsko Ferdinanda Habsburského odchádza do Uhorska - časť (10 000 mužov) odchádza pod velením Jána Katzniera na banské mestá - zvyšok (30 000 mužov) pod velením Mikuláša zo Salmu tiahne na Budín po ceste obsadený Ráb, Komárno, Vyšehrad, Budín dobitý Zápoľské oddiely ustupujú na východ, Ferdinandove vojsko ich prenasledovalo a 27. septembra pri Tokaji na Tise aj rozprášilo
- 3. november 1527 - Ferdinand korunovaný za kráľa Zápoľský - uvedomuje si, že Ferdinanda sám neporazí - posolstvo do Istambulu
- máj 1529 - Süleyman tiahne s veľkou armádou do Uhorska na pomoc Zápoľskému - obsadený Budín, tiahne k Viedni (zastavený pri hrade Kysak) Zápoľský znovu získava moc, Ferdinanda postupne opúšťajú spojenci osmanská výprava nepriniesla očakávaný výsledok, nepodarilo sa úplne eliminovať protivníka otvorené spojenectvo s Turkami prináša Zápoľskému vážne vnútorné aj medzinárodné komplikácie sultán si uvedomil, že vyhliadky na víťazstvo sú mizivé - tiahne späť na svoje zimoviská
- 23. jún 1533 - habsburskí vyslanci uzatvárajú v Istambule so sultánom prímerie po uzavretí prímeria s Turkami pomoc Zápoľskému aj Ferdinandovi zo zahraničia mizivá - získavanie šľachty na svoju stranu
- 24. február 1538 - uzavreté prímerie vo Veľkom Varadíne, Uhorsko rozdelené na 2 časti Ferdinand Habsburský : západná časť krajiny, Chorvátsko a Slovensko (okrem východu) Ján Zápoľský : Sedmohradsko, Košice, SV Uhorsko

Lodňanová, Dodeková, C2